

ENDBRIGHTRAPPORTEN 2023:

STORA KOSTNADER FÖR INDIVID, FÖRETAG OCH SAMHÄLLE VID SKILSMÄSSA OCH SEPARATION

Ur rapporten:

- **Stora okända kostnader för företag & samhälle på grund av sjukfall och minskad effektivitet**
- **Avsevärt ökad risk för psykisk ohälsa och sjukfall för frånskilda**
- **Svagare parten lider vad det gäller privatekonomi, pension och boende**
- **Bodelningslagstiftningen förlegad och vänds mot svagare parten**

Trots att skilsmässa och separation är en av de mest traumatiska livshändelserna en individ kan genomgå anses det fortfarande vara en privatsak, isolerad till privatlivet. Anledningarna till detta kan spåras till de kärnfamiljsnormer som fortfarande genomsyrar vårt samhällssystem och som leder till att effekterna av skilsmässa och separation marginaliseras och blundas för. Detta får stora effekter på individers välmående och ekonomi, men innebär också stora kostnader för företag och samhälle samt försämrad social hållbarhet.

Svenska företag har dåliga insikter i hur deras sjukfrånvaro ser ut och framförallt vad orsakerna är. Endbrights undersökning visar att enbart 3% pratat med sin HR-avdelning i samband med skilsmässa.

Siffror från Försäkringskassan visar att frånskilda har 15-20% större risk att drabbas av sjukskrivning, särskilt på grund av psykisk ohälsa. Ett enda sjukfall uppskattas kosta minst 100 000 kronor.

I USA talar man om kostnader om 300 miljarder dollar varje år i att inte prioritera mental hälsa på arbetsplatsen i samband med skilsmässa. I Storbritannien säger 90% av medarbetarna som genomgått skilsmässa att deras arbete påverkats starkt under skilsmässan och 75% menar att de var mindre effektiva i sitt arbete.

Jämte höga kostnader står Sverige dessutom med ett förlegat familjerättsligt system, men politiska initiativ kan nu successivt anas. En uppdaterad bodelningspolitik drivs nu av alltfler partier. Bodelningslagstiftningen är inte anpassad för dagens förutsättningar och dessutom tandlös vilket främst drabbar den ekonomiskt svagare parten.

Skilsmässa är också en ojämförbar affär, där framförallt den ekonomiskt svagare parten lider mest - vilket oftast är kvinnan - såväl vad gäller privatekonomi, pension och boende. Anledningen ligger till stor del i kvinnors lägre livsinkomst beroende på lägre lön, mer deltid och framförallt större ansvar för familj och hem. Effekten av detta blir att kvinnor tvingas leva kvar i förhållanden då man inte har ekonomiska möjligheter att skilja sig.

Endbright deltar i årets Almedalsvecka för att föra debatt och diskussion med berörda parter.



Endbright

Att skapa bättre förutsättningar för frånskilda och separerade är en långsiktig investering och har positiva effekter på sjukfrånvaro, personalomsättning, produktivitet, hälsa och arbetsförmåga. Samhälle, myndigheter och företag har ett ansvar att stötta individer i detta trauma.

ENDBRIGHTS TRE UPPMANINGAR

- 1 Regeringen:** Effekterna av skilsmässa och separation behöver inkluderas i regeringens arbetsmiljöstrategi "En god arbetsmiljö för framtiden – regeringens arbetsmiljöstrategi 2021-2025" och i framtida liknande initiativ. Därtill behöver regeringen ta initiativ till fler forskningsprojekt kring skilsmässa och separation. Regeringen behöver också ge direktiv till myndigheter som Försäkringskassan och SCB att i högre utsträckning samla in och analysera data kring skilsmässa och separation och dess effekter.
- 2 Myndigheter:** Utöver regeringens arbetsmiljöstrategi bör Arbetsmiljöverket även själva i sin åiterrapportering och redovisning av insatser lyfta fler frågor som berör skilsmässa eller separation. De bör även lyfta frågan mer aktivt i de samrådsformer man har med arbetsmarknadens olika parter och bistå med kunskapsinsatser. Försäkringskassan behöver stärka sin kommunikation till arbetsgivare och arbetstagare, exempelvis genom att tydliggöra användande av rehabiliteringsstöd för psykisk ohälsa i samband med separation eller skilsmässa.
- 3 Arbetsgivarorganisationer & Fackförbund:** Aktörer som Svensk Näringsliv och TCO bör inkludera större fokus på skilsmässa och separation inom arbetsmiljö och ESG-agenda, för att säkra social hållbarhet och minska omkostnader. Svenskt Näringsliv bör också djupare ta del av EU's reformer inom sociala frågor och arbetsmiljöarbete med koppling till skilsmässa och separation, för att vidare kunna utveckla förslag till åtgärder.

Endbrightrapporten är en oberoende och politiskt obunden årlig rapport och kartläggning om skilsmässa och separation i Sverige. Rapporten är ett inlägg i diskussionen om synen på skilsmässor och separationer och syftar till att identifiera problemställningar och driva debatt.

Rapporten finns att läsa i sin helhet på endbright.se/endbrightrapporten och där finns även tidigare års rapporter.



Endbright® är Sveriges första Divorce Planning-tjänst, och startades 2019 av Charlotte Ljung. Endbright är en digital tjänst som ger stöd och rådgivning till individer och par inför, under eller efter skilsmässa eller separation. Endbrights Divorce Planners hjälper till med att ta fram en plan hur skilsmässan eller separationen ska genomföras. Endbright tillhandahåller specialiserade rådgivare, digitala verktyg samt ett omfattande innehåll. www.endbright.se

För mer information, kontakta:

Charlotte Ljung, VD Endbright
0702 - 62 14 33
charlotte.ljung@endbright.se

FAKTA FRÅN RAPPORTEN

- Psykisk ohälsa är den vanligaste orsaken till sjukskrivning, av alla pågående sjukfall, nästan 200 000, berodde nästan hälften på psykiatriska diagnoser. 65% av alla pågående sjukfall gällde kvinnor. (Dec 2022)
- Risken att drabbas av en diagnos, i synnerhet psykiatrisk, är förhöjd för frånskilda jämfört med andra grupper. Försäkringskassan uppskattar risken för sjukfall till 15-20% högre för skilda eller separerade, jämfört med gifta.
- Endbrights egen undersökning visar att 67% har berättat på sin arbetsplats om sin separation eller skilsmässa. Majoriteten har tagit stöd av sina kollegor eller närmaste chef, medan en mycket liten del - 3% - sökt sig till HR-avdelning för hjälp. Ingen vänder sig till facket.
- Endbrights undersökning visar också att det är vanligare att kvinnor söker hjälp för sitt välmående i samband med separation eller skilsmässa. 56% av kvinnorna har sökt hjälp, medan siffran för män är 35%. Ännu större skillnad är det i sjukskrivningstalen, där 27% av kvinnorna har varit sjukskrivna, men endast 4% av männen.
- Produktionsförluster beräknas generellt till cirka 100 000 kronor per sjukskrivningsfall, en skattning av arbetsledare. Utöver detta läggs även tid på olika åtgärder och anpassningar, detta ingår inte i skattningen. De totala kostnaderna i samband med sjukfall är därför okända.
- I USA beräknas årliga kostnader för skilsmässa till 300 miljarder dollar årligen. Storbritannien uppskattar skattebetalarnas kostnader för skilsmässa till 51 miljarder pund.
- I en undersökning från Storbritannien säger 90% av tillfrågade medarbetare som genomgått skilsmässa att deras arbete påverkades starkt under skilsmässan. 95% menar att deras psykiska hälsa försämrades. 75% menade att de var mindre effektiva i sitt arbete.
- Endbrights egen undersökning visar att det skiljer sig stort mellan kvinnors och mäns upplevelse av den egna ekonomiska situationen i samband med skilsmässan. 38% av kvinnorna bedömer sin ekonomi som sämre efter skilsmässan, jämfört med 8% av de svarande männen.
- Kvinnor oroar sig mer än män i samband med skilsmässa eller separation, inte minst för privatekonomin och för barnens mående. Män oroar sig mer för det egna måendet och relationen till expartnern jämfört med kvinnor.

SVERIGE 2022

- Antalet skilsmässor 2022 var 21 531, vilket är 9% färre jämfört med 2021, troligen som en effekt av det vikande antalet giftermål under coronapandemin.
- Äktenskap som upplöstes genom skilsmässa hade varat i genomsnitt i 12,2 år.
- Vanligaste ålder för skilsmässa är mellan 35 och 49 år, 88% av alla skilsmässor sker under dessa år.
- Efter en nedgång av giftermål under coronapandemin är antalet giftermål tillbaka på mer normala siffror. Under 2022 gifte sig 47 833 personer.
- Par utan gemensamma barn separerar eller skiljer sig mest.
- Kvinnor i åldrarna 30-39 som skiljer sig/separerar med barn, har vanligen barn i åldrarna 3-7.
- Det totala antalet separationer rör sig sannolikt om knappa 200 000 per år.